

Asia: VN/9904/2025

## **Lausuntopyyntö väylälakien muutostarpeiden arviomuistiosta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Yleiset huomiot arviomuistiosta**

-

#### **Yksityisraiteita koskeva sääntely**

Suurten hankkeiden suunnittelua varten perustetut hankeyhtiöt on tulkittu yksityisraiteen haltijoiksi. Toteutuessaan näiden hankeyhtiöiden radoilla on merkittävä rooli julkisessa liikennejärjestelmässä. Siksi arviomuistiossa todetun mukaisesti olisi perusteltua yksityisraiteiden luokittelu (merkittäviin) julkista liikennettä palveleviin yksityisraiteisiin ja muihin yksityisraiteisiin. Esimerkiksi ratalain vaatimus hankearvioinneista merkittävässä ratahankkeissa olisi perusteltua koskea jatkossa myös yksityisraiteita hankeyhtiöiden osalta.

#### **Tutkimusoiikeussääntely**

-

#### **Kiinteistökohtainen meluntorjunta**

Kiinteistökohtaisen meluntorjunnan olisi perusteltua olla rataverkonhaltijan tai tienpitäjän harkinnassa oleva vaihtoehto ja käytettävissä ainakin tapauksissa, joissa muut ratkaisut olisivat käytännössä tehottomia tai kustannuksiltaan hyötyyn nähden kohtuuttomia. Meluntorjunnan toteuttaminen tulee kuitenkin edelleen tapahtua ainoastaan kiinteistönomistajan suostumukseen perustuen ja kaavamääräyksiä noudattaen.

#### **TEN-T-asetukseen liittyvät lainsäädännön kehittämistarpeet**

Raskaan liikenteen taukopaikkojen ja maanteiden pysäköinti- ja levähdysalueiden määritelmiä ja systematiikkaa olisi hyvä arviomuistiossa esitetyn mukaisesti parantaa sekä vastuita selkeyttää. Raskaan liikenteen taukopaikkojen toteuttaminen Helsingin seudulla on ollut erittäin vaikeaa, ja lainsäädännön selkeyttäminen asiassa voi edistää asiaa. Roolien selkeyttämisen lähtökohdaksi tulisi asettaa taukopaikkojen omistajuus valtiolle, koska laki edellyttää ajon tauottamista ja taukopaikat sijoittuvat valtion hallinnoimien maanteiden varrelle. Kuntien vastuulla on ensisijaisesti huolehtia taukopaikkojen edellyttämä kaavoitus. Taukopaikoille on edellytettävä myös raskaan liikenteen

käyttövoimamuutoksen mahdollistava latausjärjestelmä ja lakimuutoksella voisi tukea tämän kehityksen edistymistä.

Arviomuistiossa todetaan, että Suomi on sisällyttänyt TEN-T-asetuksen SUMP-vaatimukset joulukuussa 2024 allekirjoitettuihin MAL-sopimuksiin. Helsingin seudun ja valtion välisessä MAL-sopimuksessa todetaan, että kunnat varmistavat, että Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma laaditaan Euroopan laajuisia liikenneverkkoja (TEN-T) koskevan asetuksen mukaisesti kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelmaksi (SUMP) vuoden 2027 loppuun mennessä. Arviomuistiossa todetaan, että SUMP-vaatimuksia koskevien vastuiden selkeyden kannalta voisi olla perusteltua arvioida niistä säätämistä myös laissa.

SUMP-vaatimuksista säätäminen lailla ei välttämättä ole Helsingin kaupungin näkökulmasta tarpeen tai ainakin vaatii tarkkaa harkintaa, mitä on tarpeellista säätää lailla ja mikä onnistuu MAL-sopimusten kautta. Mikäli lain säätäminen tarkoittaa kunnille uusia lakisäätöisiä tehtäviä, tulee sen tarve ja vaikutukset harkita tarkkaan. Kovin yksityiskohtaisten sisällöllisten vaatimusten sijaan lailla tulisi ohjata SUMP-vaatimukset perustumaan valtioneuvoston ja kuntien asettamiin tavoitteisiin ja vastaamaan niiden toteutumiseen.

#### **Tunnelidirektiivin täytäntöönpanon täydentäminen**

-

#### **Varautumista ja häiriötilanteita koskeva sääntely väylälaeissa**

-

#### **Arviomuistiossa esitetyt muut muutostarpeet**

Yhteismenettelyn kehittäminen YVA-menettelyyn ja tie- ja ratasuunnitteluun voisi olla arviomuistion mukaan mahdollista yhtenäistämällä väylälakien lainsäädäntöä tältä osin alueidenkäyttölain ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen kanssa. Tällöin YVA-menettelyä edellyttävän tie- tai ratahankkeen ympäristövaikutusten selvittäminen voitaisiin YVA-lain mukaisen menettelyn sijaan kytkeä esimerkiksi yleissuunnitelman laatimiseen yhteyteen edellyttäen, ettei YVA-menettelyä toteuteta jo hanketta koskevan kaavoituksen yhteydessä. Hankkeesta vastaavan tehtävät säilyisivät, ja yhteysviranomaisen vastaisi ympäristövaikutusten arvioinnin riittävyyden tarkistamisesta sekä perustellun päätelmän tekemisestä. Asiaa on hyvä selvittää, koska se voisi sujuvoittaa prosesseja kuitenkin vaarantamatta tärkeää ja laadukasta YVA-prosessia.

#### **Oletteko tunnistaneet väylälaeissa muita muutostarpeita kuin arviomuistiossa käsitellyt?**

-

#### **Muut huomiot**

-

Palmgren Soile

Helsingin kaupunki - Pormestari 30.5.2025 § 26